

İNAN

TRABZON HALKEVİ KÜLTÜR DERGİSİ

Ayda bir çıkar

Yeniseri Sayı:46-47	Kasım Aralık 1948	Sahibi : Abdullah Günel Yazı işlerini fiilen idare eden Kemal Kefeli	Basıldığı yer : İstikbal Basımevi	25 Kuruş
------------------------	-------------------------	--	--------------------------------------	-------------

İÇİNDEKİLER

Atatürk «Musahabe»	Kemal KEFELİ
10 Kasım — Atatürk «Şiir»	Cahit Sıtkı TARANCI
19 Mayıs 1919 — 10 Kasım 1938	Mehmet ATAY
O günlerin destanından «Şiir»	Subutay KARSAN
Atatürkten vecizeler	
Kardeş Sevgisi «Oğuzlama» dan	Basrı GOCUL
Avrılık «Şiir»	ZARBINOĞLU
Ebedî Şef Atatürk'ün bir portresi	
Cumhuriyetin kuruluşunda Atatürk	Prf. Enver Ziya KARAN
Tahmis «Şiir»	İ. AKÇAM
Bu defaki yolculuğumda «Şiir»	Subutay KARSAN
Bir mektup «Şiir»	
Trabzon tarihi	Şakir ŞEVKET
Halkevi haberleri	

Yeni seri

44-45

Kasım - Aralık

1948

Kuruş

25

İNAN

TRABZON HALKEVİ KÜLTÜR DERGİSİ

Ayda bir çıkar

Yeniseri Sayı:46-47	Kesim Aralık 1948	Sahibi : Abdullah Günel Yazı işlerini fiilen idare eden Kemal Kefeli	Basıldığı yer : İstikbal Basımevi	25 Kuruş
------------------------	-------------------------	--	--------------------------------------	-------------

MUSAHABE :

Atatürk

Uzun boy, geniş omuzlar, vakur bir baş, iki mai göz, göğsü kalkık kaşlar ve altın saçlar... Bu alelade bir insan portresi değil tabiatın müstesna bir zekâ, bir dâhi olarak yarattığı Atatürk'ün ta kendisidir... Dış görünüşüyle sen, ben, o ve bizim gibi, fakat iç âlemile bambaşka yaratılıştaki bir insan.. Peşinden yalnız orduları değil, tarihi de sürükleyen, mucizeler yaratan bir kahraman..

Büyük milletler ve millî iztâplar büyük kahramanları yaratır..

ATATÜRK,

Esaret zincirine vurulmak istenen Türk milletinin bütün bir husumet dünyasına karşı bir vücudda isyanı ve millî şahlanışın bir senbolüdür..

O, beşiğinden mezara kadar ömrünü harp meşdanlarında tarihinin şeref dolu sayfalarına yeni âbideler eklemek için harcamış, siyaset alanında, inkılâp yolunda millete önderlik etmiştir..

Mustafa Kemal; on yıl evvel fanî vücudile aramızdan ayrılırken ölmez ruhile Türk vatanının semasına kanat açmış, Türk milletinin kalbine nüfuz etmiştir.. Her geçen gün Atatürk'ü biraz daha ulvileştiriyor, biraz daha kudsileştiriyor..

Atatürk; o büyük insanlardan biridir ki; yaşadığı zamanı değil, gelecek asırları da kucaklayan, nurlandıran, ismini ebedileştiren bir varlıktır.

Atatürk; geri müesseselerile, batıl itikatlarile tutunmak isteyen, orta çağ zihniyetile idare edilen bir rejmi yıkmış, onun yerine ileri ve son asrın tekniğiyle mücehhez yeni bir devir açmıştır..

On yıl evvel ebediyen aramızdan ayrılan Atatürk, her gün, her Türkün kalbiude yeniden doğmaktadır..

Enerjisi tükenen, ruhu bunalan, ümitsizliğe kapılanlar iman ve inan dolu Atatürk çağlayanından bir damla içsinler..

Kemal Kefeli

On Kasım (x)

Yıl otuz sekiz on Kasım Pergembe
Hatırdan çıkmayacak bir Sonbahar.
Sarsılıyor İstanbul Yedi Tepe
Yaman esmiş Dolmabahçede rüzgâr.

Gerçek olamaz, olsa olsa bir düş
Dokuzu beş gece Atatürk ölmüş.
Böyle toptan bir yas nerden görülmüş
Beraber ağlıyoruz kurtlar, kuşlar.

Bu memlekete en çok hizmet eden.
Bu aşk ile dağlara gücü vatan
On sekiz milyonun omzunda giden
Atam Ankara sırtlarında yatar.

Cahit Sıtkı TARANCI

A T ATÜRK (x)

Atatürküm eğilmiş vatan haritasına
Görmedim tunç yüzünde böylesine geceler.
Atatürk neylesin memleket varasına
Uçup gitmiş elinden eski makbul çareler.

Nerede İstiklâl harbinin o mutlu günleri
Türlü düşmana karşı kazanılan zaferi.
Hiç sanmam öyle ağarsın bir daha tan - yeri
Atatürküm ben ölecek adam devildim der.

Git hemşerim, git kardeşim toprağına yüz sür.
O'dur. karşı kıyıda cümlemizi düğünür.
Resimlerinde bile melûl mahzun görünür
Atatürküm kabrinde rahat uyumak ister.

Cahit Sıtkı TARANCI

(X) Varlık'tan

19 Mayıs 1919-10 Kasım 1938

Yazan : Mehmet Atay

Eğer bir gün Cihan tarihinde
bir kahramanlar jübilesi yapılacak
olursa o şahamet meydanına Ata-
türk gibi cihanın hayranlıklarını ü-
zerinde toplayan bir kahramanın
verdiği şeref ve iftihar gururuyla
çıkacağız. Onun 19 Mayıs 1919 la
başlayan ihtilal tarihinden 1938 son
baharına kadar geçen 19 yıllık şanlı
bir devri kucaklayan harikalarla do-
lu engin hayat tablosunu şöyle cize
biliriz :

15 Mayıs 1919 sabahı siyasi a-
hizelerde idam kararları uçuşuyor.
Arzi tırnaklarıyla egeleyerek tutun-
mak isteyenlerin ellerinde küstah e-
saret zincirleri sıkırdıyordu. «Hasta
Türk» ün idam kararı imzalandı,
Sevr'de şenlik var, Türkün malı bö-
lünüyor.»

Gökler çatırdadı. Seyyareler si-
yah bir şahap halinde birbirinin ü-
zerine yuvarlandı Şüpheli ölüm bu-
lutları esir Anadolu'nun yeşil ovala-
rını sarmağa başladı. Batının koyu
karanlıkları arasından iğrenç suratlî.
korkunç sesli ifritler haykırarak do-
ğunun kararan nuruna koşuştular.
Koştular, ihtirastan sarsılan bağlarını
kaldırdılar, kargılarında Türk'ün yas-
lı İstanbulunu gördüler. Ve yine
kargılarında ellerini göysünde çapraz-
lamış sultanı buldular.

Marmaranın yeşil eteklerinde
yatan esir İstanbul hıçkırıklarla sar-

ılan bağrını yırtarak doğrulmak is-
tedi. Benliğine kahpece saplanan e-
saret hançerinin verdiği ıstıraplar i-
çinde kıvranarak yıkıldı. Vefakâr
kollarında taşıdığı sarı saçlı, mavi
gözlü evlâdı Mustafa Kemal ceddî
Oğuz gibi: «Zincirlerini kırmazsam
kucığına gelmem» dedi. Ve 19 Ma-
yıs 1919 da bağrında taşıdığı istik-
lâl ve yurt aşkının şimşeklediği co-
kun bit kudretli yola çıktı.

Mevsim İlk bahar... Her taraf
sessiz, herkes gizli bir inilti içinde
sakin, her şey gamı bir uykuda. Yal-
nız o düşünceli, o mustarip ve onun
binbir ümidin kaynaştığı mavi göz-
leri dalgın.. Çünkü çıkacağı tarihi
bir yolculuğun hazırlığı ile meşgul-
dur.

**

Pusulasız ihtiyar Bandırma vapu-
ru, küpeştesini kamçılaman dalğa hıç-
kırıkları arasında ağır ağır ilerliyor,
taşıdığı kahramanı dizler üstünde
bekleyen muhtarip Anadolu'nun ye-
şil kıyılarına doğru koşuyordu.

Samsun kollarını açtı, Sivas tan-
rısının huzurunda valvaran bir abit
gibi diz çöktü. Erzurum yaylasının
Palandöken sırtlarından nurlu bir
fecir yükseldi. Ankara kalesinin çev-
relediği bir meydandan halaskâr bir
ses haykırdı: «Ya istiklâl, ya ölüm!»

Dumlupınar sırtlarına yaralı bir
arslan gibi sıçradı. Hıçkırıklar içinde

çağlayan boynu bükük Sakaryanın kenarından 30 Ağustos sabahı tarihine en şanlı bir zafer abidesini dikerken: «Ordular ilk hedefiniz Akdenizdir, ileri!» emrini verdi. Kurtardığı egemen yurdun kıyısında tarihini İstiklâlin en yüksek şahkasına çıkardı.

15 yılda durmadı çalıştı, uyumadı çalıştı. Sultani kovdu. Taassubu boğdu. Pegeyi yırttı. Kafesi kırdı. Külâhi keşkül ile asanın üzerine fırlattı. Kabul ettirdiği yeni Türk harflerinin çalışkan ve mütevazî bir bağöğretmeni oldu. Sultanlardan bir harabe olarak devraldığı yurdunun dört bir yanını fabrika bacaları ve simendifer ağılarıyla süsledi. Şanlı tarihinin kahramanlıklarını bütün dünya milletlerinin şuuruna çelik bir kalemle perçinledi.

Şunu yaptı, bunu yaptı. Daha yapacak bir çok davaları vardı. Fakat zalim ecel, kahir kudret onu bir mabut gibi seven milletinden kışkandı. 1938 yılı Sonbaharının

gamalı bir gününde, 10 Kasım Perşembe günü saat dokuzu beş gece Dolma bahçe sarayının merasim gönderinden hıçkırıklarla ağır ağır inen bayrak onun bizden ebediyen ayrıldığını haber veriyordu. O sabah bütün vatan bir cenaze evi ve dünya bir cenaze avlusu idi. Bütün Türkiye fasılasız hıçkırıklarla sarsıldı. O büyük acının üzerinden bu gün on yıl geçti. Göz yaşları kurudu. Fakat sevgiler, hatıralar ve ondan gelen hamleler ebediyet üsaresiyle durmadan çiçekleniyor ve tazeleniyor. Onun ebedî eseri ve Kemalizm ülküsü, onun ismi, onun dehası gibi ebedi kalacaktır.

Bu gün o dehanın aziz hatırasını içimizden gelen en derin coşkunlukla taziz ederken, yine onun aziz ruhunun manevi varlığı önünde haykırarak and içiyoruz:

Aziz Ata! Ebedi uykunda rahat uyu. Yüce emanetinin başında güvendiğin ve inandığın Mustafa Kemal'ler dimdik duruyor!

Dünyada insanların vuridi hatırı olan her makul şeyin husulüne imkânı maddî olsaydı bütün dünyanın manzarası umumiyesi hakikaten başka türlü olurdu.

Atatürk

O günlerin destanından

Milletin günleri kararmış, katran gibi,
Zehir - zakkum milletin o günleri.
Günler üstümüze ölümü kustu - kusacak,
«Vatanın bağına düşman dayamış hançerini»
Yokmudur kurtaracak? !.

Zehir - zakkum milletin o günleri,
Bacalar tütmez olmuştur.
Tarlalar sürülmez.
Şerefli Sancak artık,
Gülmez olmuştur.

Günler üstümüze ölümü kustu - kusacak
Ve mavi gözlü dev çocuğu milletimin
19 Mayıs sabahı Samsuna çıktı.
Vatanın bağına dayamışsa düşman hançerini
O kurtaracak

Ve böyledir o günlerin destanı:
«Hemen büyük Gazi paşa
Askerile geçmiş başa
Düşmanı boğmuş denizde
Kurtulmuşuz hepimiz de.»

2. 2. 949
Subutay KARSAN

Atatürk'ten

Vecizeler

Büyük işler, mühim teşebbüsler ancak müşterek mesai ile ka-bili temindir.

Milletimizin hedefi, milletimi-zin mefkûresi bütün cihana tam mânasile medenî bir heyeti içti-maiye olmaktır.

Anadolu'ya geçmekteki mak-sadım, anadolunun ortasında ve Türk milletinin kütleî azimesi i-çinde Türk milletinin yüksek se-ciyesine ve sarsılmaz azim ve i-manına istinat etmek içindi.

İnsanlar gariptir. bazan en akıllarının bile nazarları hakikat-lerin bedaheti karşısında butlana gider.

Türk neferi kaçmaz, kaçmak nedir bilmez. Eğer Türk neferi-nin kaçtığını görmüşseniz, derhal kabul etmelidir ki onun başında bulunan en büyük kumandan kaçmıştır.

Biz doğrudan doğruya milli-yetperveriz, ve Türk milliyetçisi-giz. Cumhuriyetimizin mesnedi Türk camiasıdır. Bu camianın efradı ne kadar Türk harsile meşbu olursa o camiaya istinat eden Cumhuriyet o kadar kuv-vetli olur.

Medeniyetin esası, terakkisi ve kuvvetin temeli aile hayatında-dır. Bu hayatta fenalık behemal içtimai, iktisadî, siyasî aczi mu-cip olur.

Millet müşterek gayeye müş-terek sarfı faaliyet ederek yürür-se behemahal muvaffak olur.

Eğer şunun, bunun teveccü-hünden kuvvet almağa tenezzül ederseniz, halinizi bilmem, fakat âtiniz çürük olur.

Ey yükselen yeni nesil! İstik-lâl sizsiniz cumhuriyeti biz tesis ettik, onu ilû ve idame edecek sizsiniz.

Kuvveyi maneviye bilhassa ilim ve iman ile âli bir surette inkişaf eder.

Gençler! cesaretinizi takviye ve idame eden sizsiniz. Siz al-makta olduğunuz terbiye ve irfan ile insanlık meziyetinin, vatan muhabbetinin, fikir hürriyetinin en kıymetli timsali olacaksınız.

Biz her vasıttan yalnız ve ancak, bir noktai nazardan isti-fade ederiz. O noktai nazar şu-dur; Türk milletini medenî ciha-na lâyük olduğu mevkie is'at ve Türk cumhuriyetini sarsılmaz te-melleri üzerinde, hergün daha zi-yade takviye etmek... Ve bunun için de, istipdat fikrini öldürmek...

Cumhuriyet fazileti ahlâkiye-ye müstenit bir idaredir. Cum-huriyet fazilettir.

Heyeti içtimaiyede en yüksek hürriyetin, en âli musavat ve a-daletin temini istikrarı ve mah-fuziyeti ancak ve ancak tam mânasile, hakimiyeti milliyenin müesseses bulunması kaimdir.

«Büyük Türk Destanı» Oğuzlama'dan :

Kardeş sevgisi

«Alınca Kalesi» ndeki büyük kardeşini kurtarmak için Kocaoğlu Seğreğin baş dileğidir. Bu uğurda, gerekirse, fedakârlıkların en ağırına katlanacaktır. Kendisini kaybetmekten endişeli olan anası ve atası, yolculuğunu önlemeğe çalışırlarsa da emekleri umutlanmış sonuca vardırılmaz.

Seğrek, bir sabah demir donunu giyinir, tolgasını başına vururur, kılıcını beline takınır, güzel yeşeli aygırını eyerler ve dizginler; ögür ögür ağıyan atasının elini öper. Bir ayrılık konuşması yapar. Sözleri avundurucudur :

Söyleme

Neye neye atacığımı, neye neye
Gözlerinden akan yaşlar iri iri ?

Düşünsene, düşünsene son ucu ne ?
Ya gahitlik, ya gazilik : Biri biri !

Bana öyle gelmekte ki, erde geçte
Her ikimiz döneceğiz diri diri!..

* *

Söyle söyle atacığımı, söyle söyle:
Eri yalnız öldürecek gargı, ok mu ?

Ha döneyim, gitmiyeyim, vahşi amma
Yorgan döğek arasında ölüm yok mu ?

Hem ölümden kaçınmaklık doğru mudur?
Kardeş için, kardeş için bir can yok mu ?!

BASRI GOCUL

Ayrılık

Fevzi Ataç'a sevgilerimle

İçimi kavuran bir gey var, tarif edemiyorum.
Ve bu öldüren geye bir «Acı» diyemiyorum.
Gözümde tütüyor, bir rüya hatırası
Karartıyor ruhumu bir sonsuz hicran yası.
Gurbetin eşiğinde, geçmişle baş bağayım...
Durmadan gahlanıyor dizgin bilmeyen tayım.
Benliğimi kavuran ölümden de beter gey..

Hatıralar, emeller, ne olur solmasaydı
Ölüm Allahın emri, ayrılık olmasaydı !

Ayrı kaldığım diyar,

Nekadarda göresim geldi şu dertli yeri
Babamı insafsızca yiyen kara topraklar

Neler yemedilerki ?

Ağaçlar, çiçekler, kuşlar ve her şeyi ile
Doğduğum yer bütününü ile, sarıyor hulyamı
Sislenen hatıralarımla :
Süslü, girin ve güzellikler içinde
Ve bunların hepsi de başka başka bigimde

Ah gurbet !

Ah ayrılık !

Gurbetin ateşinde kaynayan yağlat ılık..
Ne olur, hulyamı süsleyen o bahçelerde bir gün
Uzansam boylu boyuncal..

Beni çağıran, sese

İçimden gelen tatlı hevесе
Durmadan kossam dolu dizgin...
Kimsesizlik içinde boynu bükük bekleyen

Anama doğru!

Atılsam kollarına o dolu, ben dolu...

ZARBINOĞLU

Ebedi Şef Atatürk

Cumhuriyetimizin kuruluşunda

Atatürk

27 Ekimde başgösteren kabine buhranı bir türlü halledilemiyordu. 28 Ekim akşamı Mustafa Kemal arkadaşlarına « Yarın Cumhuriyet ilân edeceğiz » dedi. Yemekten sonra Mustafa Kemal ve İsmet Paşalar, Anayasanın tadili için bir kanun lâyihası hazırladılar. 29 Ekim günü yapılan Parti Gurupu toplantısında Mustafa Kemal, bir gece önce hazırlanan kanun lâyihası müsveddelerini Gurupa sundu. Bundan sonra Millet Meclisi toplandı ve 29 30 Ekim gecesi 8.30 da Cumhuriyetin ilânı alkışlarla kabul edildi.

Y A Z A N :

Prof. Enver Ziya Karal

Atatürk'ün Türkiye'de, Cumhuriyetin kurulmasındaki rolünü belirtmeden önce; Cumhuriyet mefhumunun memleketimizin siyaset ve fikir alanında geçirdiği gelişmeyi görelim.

Fransa büyük ihtilâlinin ortaya attığı Tanrı hakları beyannamesiyle bu beyannamenin hükümlerine uygun olarak Fransa'da kurulan « Cumhuriyet rejimi » Avrupa devletlerini

endişeye düşürdü. Tanrı hakları prensipine göre gelişmiş bulunan bu devletler, halk hâkimiyetini temsil eden Fransa ihtilâl hükûmetine karşı savaşa girişmekle yakın çağların ilk ve uzun rejim harpleri serisini açmış oldular.

Osmanlı Devletinin yapısı Avrupa devletlerinininkinden farklı olduğu için Osmanlı devlet adamları, ihtilâl prensiplerine olduğu kadar,

Cumhuriyet Hükûmet şekline de il- gi göstermediler. Hattâ İstanbul'daki Fransızlarla onlara senpâti duyan hristiyanların, ihtilâlin senbolü olan üç renkli alâmeti başlarına koyarak elçilik binasında yeni rejimi kutla- malarına bile birşey demedikten ba- ka Fransızların bu hareketlerini pro- testo eden yabancı elçilere şu cevabı verdiler:

«Devlet-i Âliye İslâm devletidir. Biz de o makule alâmetlere itibar olunmaz. Dost devletlerin tüccarları- na biz misafir biliriz. Başlarına ne isterlerse giyebilirler. Başlarına üzü- m küfesi giyseler niçin giydiniz demek Devlet-i Âliyenin vazifesi değildir.

Osmanlı Devletinin Fransa ihti- lâl hükûmetine karşı bu tarafsızlığı Fransızların Osmanlı topraklarına te- cavüzüne kadar sürdü. Fakat tecavüz vakı olduktan sonra insan hakları beyannamesindeki prensiplerin kü- fûrden başka mâna ifade etmediği bütün İslâm âlemine duyuruldu. Bu suretle de Osmanlı Hükûmeti Cum- huriyet prensiblerine karşı cephe al- mış oldu.

Bununla beraber İkinci Mahmut devrinde. Yenigeri Ocağında ihtilâlcî bir zihniyetin yanında cumhuriyet bir zihniyetin de belirdiğini görüyoruz. Ocak, İkinci Mahmut'a karşı isyan ettiği vakit ülema, Mahmut'un yeri- ne geçecek kimsenin mevcut olma- dığını ve Mahmut'a bir felâket gel- diği takdirde Osmanlı Hanedanının söneceğini ifade edince âsiler şu mü- talâada bulundular :

«Esmâ Sultan olsun, ve bazıları Tatar Hani gelsin Padişah olsun ve bazıları ve hattâ Molla Hünkâr gel- sin Padişah olsun ve bazıları ise her kim olursa olsun Padişah bir adam değil mi? kim olursa olsun Padişah

ne imiş? »

Yenigirilerin yalnız ocaklarının menfaati için taşıdıkları bu ihtilâlcî ve cumhuriyet zihniyetinin neticede Ye- nigeri Ocağının Kaldırılmasıyla son bulduğu malumdur.

Tanzimat devrinde Osmanlı ida- resinin ıslahı lüzumuna kanaat ge- tirmiş olan aydınlar «Millî Egemen- lik» ve «Cumhuriyet» mefhumları, üzerine yazılar yazmağa başladılar. Bunlardan Ziya Paşa, millî hâkimi- yeti şahsî hâkimiyete üstün tutuyor şahsî hâkimiyet rejimine misal ge- tirirken de İran ile Rusya'dan sonra Osmanlı Devletini misal getiriyor. Bununla beraber millî hâkimiyet i- çin ideal hükûmet şekli olan Cum- huriyeti Osmanlı İmparatorluğu için tavsiye etmiyor. Nitekim Abdülâziz Londra'ya gittiği vakit Ziya Paşa, kendisine bir lâyiha takdim ediyor. Bu layihasında Osmanlı hanedanını övdükten sonra Padişaha ıslahat yapmasını tavsiye ediyor.

Namık Kemal halk hâkimiyeti- ne taraftardı. Bu hâkimiyeti elde et- mesi için ihtilâli bile halk için me- ru görüyordu. Fakat halk hâkimiyet- nin ideal hükûmet şekli olan cum- huriyete gelince şu düşünceyi ileri sürüyor:

«Cumhuriyetin bizi batıracağı başka mesele, onu da kimse inkâr edemez. Biz de Cumhuriyet yapmak kimsenin aklına gelmez. Fakat ic- rasına imkân olmamakla beraber hak bâtil olmak demek değildir. »

Ali Suavi'ye gelince, Namık Ke- mal'den ve Ziya Paşadan daha ih- tilâlcî olmasına rağmen Osmanlı İmparatorluğu için Cumhuriyeti de- ğil Mevritiyeti bir zaruret olarak ka- bul etmektedir. Bir Padişahın yerine başka bir Padişahı tahta geçirmek

için yaptığı ve neticede öldürdüğü teğebbüste de bu fikir hâkimdir. Çok kısa süren birinci mevrutiyetten son- ra koyu bir istibdat şeklinde devam eden Abdülhamit idaresinde siyasi edebiyat ve mücadelelerin istikameti Mevrutiyetin yeniden kurulmasıdır. Abdülhamit istenmiyor, lânetleniyor. Fakat Osmanlı hanedanı seviliyor takdis ediliyor. Yeni ve Mevrutiyete taraftar bir Padişahın idaresinde iş- lerin düzeleceği zannediliyor.

Bu kısa açıklamayı, Mevrutiyete taraftar aydınları tenkid etmek mak- sadıyla yapmıyoruz. Millî egemenlik prensibine taraftar olmalarıyla Cum- huriyet zihniyetinin doğmasında yap- tıkları hizmet büyüktür. Biz sadece siyasi edebiyatımızda Millî Egemen- liğin en uygun hükûmet şekli olan «Cumhuriyet» hakkında bir fikir ce- reyanının gelişmemiş olduğunu gös- termek istiyoruz.

Hilâfet ve Saltanat müessesesine Osmanlı İmparatorluğunun son yıl- larına kadar gösterilmiş olan bağlı- lığın ifadesini İstiklâl Savaşı yıllarında da görüyoruz. Erzurum ve Si- vas Kongrelerinde ulaşılmak istenen amaç «Osmanlı vatanının tamamı- yeti ve makamı muallâyı hilâfet ve saltanatın ve istiklâli millinin masu- niyeti zamanında kuvai milliyeyi a- âmil ve iradei milliyeyi hâkim kıl- maktır» düsturu ile gösterilmiştir.

Sivas Kongresinden sonra geli- gen İstiklâl Savaşımızın türlü safha- larında da sık sık ve kuvvetle salta- nat ve hilâfet mefhumları üzerinde durulduğu bu devre ait vesikalardan anlaşılmaktadır. Netekim Misakı Millinin dördüncü maddesinde: «Ma- karri hilâfet ve paytahtı saltanatı seniye ve merkezi hükûmeti Osma- niye olan İstanbul şehri» denmekte-

dir. Bundan başka İstanbul'un 18 Mart 1920 de itilâf devletleri tara- findan işgal edilmesi üzerine Mus- tafa Kemal'in heyeti temsiliye reisi sıfatıyla, Ankara'da bir meclisin topla- nması için memlekete yayınladığı bir tamimde «Makarri hilâfeti islâ- miye ve paytahtı saltani osmaniye- nin düveli itilâfiye tarafından res- men işgali kuvvei tegriiye ve adliye ve icraiye ibaret olan kuvvei se- lâse devleti muhtel etmiş ve bu va- ziyet karşısında ifayi vazifeye imkân göremediğini hükûmete resmen teb- liğ ederek Meclisi Mebusan dağıl- mıştır.» ifadesi vardır.

23 Nisan 1920 de Ankara'da toplanan Türkiye Büyük Millet Mec- lisi bile hilâfet ve saltanatın varlığı- nı şu kararıyla kabul etmişti:

«Hilâfet ve saltanat makamının tahlisine muvaffakiyet hasıl oldu- ktan sonra Padişahımız ve Halifei müslimin Efendimiz her türlü ce- bir ve ikrahtan âzâde tamamıyla hür ve müstakil olarak kendisini milletin âğu sadakatinde gördüğü gün Meclise tâyin edilecek esasatı kanuniye dahilinde ihtiram mevkini alacaktır.»

Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmetinin kurulmasından sonra da hilâfet ve saltanat İstiklâl Sava- ğının kurtarması amaç olarak kabul ettiği değerlerin bağında gelmekte- dir. Nitekim Hiyaneti Vatanıye Ka- nununun birinci maddesinde «Ma- kamı muallâyı hilâfet ve saltanatı ve memaliki mahrusai şahane yedi ecanipden tahlis ve tarizati ref mak- sadına matuf olarak teşekkül eden Büyük Millet Meclisinin mevrutiyeti- ne isyanı mutazammın kavlen veya

fiilen veva tahriren muhalefet ve ifsadatta bulunan kesan haini vatan addolunur.» Hükümü olduğu gibi İstiklâl Savasının megru olduğuna dair Anadolu'da yayınlanan fetva bile İstiklâl Savasının memleketin ve saltanat ve hilâfet makamının kurtarılması için yapıldığı açıklanmıştır.

Yeni Türkiye Devletinin kurulduğu sıralarda, saltanat rejimine bu kadar kesin bir bağlılık gösterilmesi nin başlıca sebebi şunlardır:

1) Türkiye Büyük Millet Meclisinin zahiren İstanbul'un itilâf devletleri tarafından işgal edilmesi üzerine dağıtılan Meclisi Mebusanın yerini tutmak için toplanmış buluyordu.

2) Türkiye Büyük Millet Meclisi bir rejim meselesi halletmek için değil fakat vatan topraklarının tamamiyetini ve milletin istiklâlini sağlamak vazifesi karşısında bulunuyordu.

3) Milletvekillerinin pek çoğu duygu bakımından saltanat ve hilâfete bağlı idiler. Memleketin birliğe ihtiyacı olduğu günlerde hükûmet rejimi meselesinin ortaya atılması memleket umumi efkârının ikiye bölünmesine sebep olabiliirdi.

4) Saltanat Hükûmetinin Büyük Millet Meclisi Hükûmetine karşı yapmağı düşünebileceği bir mücadele için ortada megru sebep bırakılmak istenmiyordu.

5) İtilâf Devletlerinin Padişah ve Halifeyi müdafaa etmek perdesi altında Türkiye'de bir iç harp yaratmaları bir dereceye kadar önlenmiş oluyordu.

Türkiye Büyük Millet Meclisi-

nin bu ihtiyatlı siyasetine karşılık saltanat hükûmeti İstiklâl Savasını lânetlemekte ve yabancılarla işbirliği yapmakta tereddüt etmedi. Bu sebeple de Millî Hükûmetle arası iyiden iyiye açıldı. Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin İstiklâl Savasını tam bir beşarı ile bitirmesi saltanat hükûmetinin lüzumsuzluğu hakkında Türk milletinde kesin bir kanaat yaratmış bulunuyordu. Lozan Konferansının arefesinde Türkiye Büyük Millet Meclisi 1 Kasım 1922 tarihli kanunla saltanatın ilgasını ve saltanat ile halifeliğin ayrılmasını kabul etmekle millî egemenlik için gölge yapmakta olan tehlikeyi ortadan kaldırmış oldu. Saltanatın yıkılması bir devrin hareketi idi Bundan memnun olmıyanlar vardı. Bunlar ümitlerini halifelife bağladılar. Halbuki halifeliğin de artık tarihi rolü bitmişti. Halifelige ümit bağlıyanlar halifelik ile Türkiye Büyük Millet Meclisi arasında siyasî münasebetler kurulabileceği zahabına kapıldılar. Ortada bir Türk Devleti vardı. Fakat bu devletin ismi yoktu. Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmeti vardı. Meclis Reisi, Vekiller Heyeti Reisi vardı. Fakat Devlet Başkanı yoktu. O halde açık bulunan devlet başkanlığı ile halife arasında bir münasebet kurulabilirdi. Fikirleri bu maksada doğru yöneltmek için yazılmış o'an bir risalede: Halife Meclisin, Meclis de Halifenin dandikten başka «tanzimi kavanin ve icrayi hükûnet selâhiyetini deruhte eden Meclisimizin riyaseti tabiiyesini Halifenin haiz olması yani kavanin devlet ve mukarreratı hükûmetin halifenin nazari tasdikine iktiran etmesi bir emri zaruridir.» deniyordu, Bundan da anlaşılıyor ki Türkiye

Büyük Millet Meclisi Hükûmeti, tabii olan ismini ve geklini almadıkça halifelik rejim münakaşaları ve mücadeleleri için bir sebep ve bahane olarak kalacaktı.

Devletlerarası münasebetlerimizde de Türkiye'ye karşı bir çekingelik vardı. Devletimizin ismini alması memleketin içinde ve dışında bir şey beklenmekte olduğu hissini uyandırıyor. Ve dolayısıyla Türkiye'de rejim bakımından istikrar bulmuş bir durum görülmiyordu.

1923 yılının Eylülünde matbuat Anayasada değişiklik yapılacağından bahsetmeğe başladı. Anadolu Ajansı mütehasız bir heyet tarafından, bu hususta bir kanun projesinin hazırlanmakta olduğunu bildirdi. 24 Eylülde İstanbul gazeteleri Mustafa Kemal'in Nöyye Fraye Presse muhabeirine yaptığı bir beyanata iktibas ettiler. Bu beyanatta şöyle deniyordu: «Teskilatı Esasiye mucibince hâkimiyet bilâ kaydü gart milletindir. İcra kudreti, teğri selâhiyeti, milletin yegâne mümessili olan mecliste tecesselli ve temerküz etmiştir diye sarahet vardır. Bu iki cümleyi bir kelimede izah edebilmek için hangi lûgatta aranırsa aransın mezkûr cümle cumhuriyet olacaktır. Binaenaleyh Türkiyenin dahili tekâmülü tamamen bitmemiştir. Daha tadilat ve terakkiyat vuku bulacaktır. Ve bilûmum tekemmülât cumhuriyet esasına müncer olacaktır. Türkiye'de hali hazırda olduğu kadar ileride de daha ziyade demokratik bir cumhuriyet teşekkül edecek ve bu cumhuriyet hiçbir surette garp cumhuriyetleri esassından farklı olmayacaktır.»

8 Ekimde matbuat gene Anaya-

sada bir değişiklik yapılacağından bahsetmeğe başladı. 9 Ekimde Ankara gazetelerinden Yeni Gün «yakında cumhuriyet ilân olunacaktır.» başlıklı bir makale yazdı. İstanbul gazeteleri bu makaleyi iktibas ettiler. Cumhuriyet fikri hızla yayılmağa başladı. İkdâm gazetesi muhabirleri İstanbul'da bulunan Milletvekilleriyle «Cumhuriyet» hakkında yaptıkları mülâkatları yayınladılar. Milletvekillerinin düşüncesi şu noktada toplanmakta idi: «Cumhuriyet üç senelik idare geklimizdir.» Bazı İstanbul gazeteleri Cumhuriyetin nasıl ilân edileceğini bir tarafa bırakarak Cumhuriyet Reisinin kim olacağını soruşturmağa başladılar. İkdâm'ın bu hususta fikri şudur:

«Cumhur Reisliğinde çok kuvvetli şahısların bulunması lâzımdır. Cumhuriyet rejiminin garantisi budur. Binaenaleyh Mustafa Kemal Paşa Cumhurreisi olmamalıdır. Fedakârlık yapmalı ve namzetliğini koymamalıdır. Böyle yaparsa millet kendisini daha çok sevecektir. Zaten başka yerlerde de hep böyledir. Mutedit bir Reisi Cumhur, kuvvetli bir Hükûmet Reisi... Mustafa Kemal Hükûmet Reisi olmalıdır.»

Matbuatta «Cumhuriyet» hakkında bu gibi yazılar devam ederken 27 Ekimde bir kabine buhranı baş gösterdi. Mecliste, istifa eden Bakanlardan bir kısmına muhalif olan bir hizip kendi namzetlerini yeni kabinede görmek istiyordu. Mustafa Kemal istifa etmiş olan mebuslara yeni kabineye girmelerini tavsiye etmişti. Bu durum yeni kabinenin kurulmasını güçleştirmekte idi. 28 Ekim Meclis koridorlarında bir Vekiller Heyeti listesi üzerinde an-

lagmaya varılmak için beyhude gayret sarfedildi. 29 Ekim, Cumhuriyet Halk Partisi bir liste üzerinde uzun tartışmalar yaptı ise de bir neticeye varamadı. Buhran bu suretle devam ediyordu. Herkeste bir çıkmazda bulunulduğu hissi doğmuştu. 28 Ekim akşamı, Mustafa Kemal yemekte hazır bulunan arkadaşlarına: «yarın cumhuriyet ilân edeceğiz» dedi. Yemekten sonra Mustafa Kemal ve İsmet Paşa Anayasanın tadili için bir kanun lâhiyası müsveldesini hazırladılar.

29 Ekim, Cumhuriyet Hal Partisi Grubu, Çankaya'daki kararlarından habersiz bir Bakanlar Heyeti listesi çıkarmak için çalışmalarına devam etti. Bir netice elde edilemeyince Mustafa Kemal, Partinin Umumi Başkanı sıfatıyla meselenin halline Umumi heyet tarafından memur edildi. Paşa, Parti Grubundan bir saat mücadele istedi, Millî vekillerinden birçoğunu Meclisteki odasına çağırarak Cumhuriyetin ilânı meselesini kendileriyle ayrı ayrı konuştu. Bundan sonra Fırka Umumi Heyetin

toplantısına iştirak ederek bir gece önce İsmet Paşa ile Anayasanın tadili hususunda hazırlanmış olduğu kanun lâyihası müsvettesini Gurbun itilâna sundu. Teklif «Cumhuriyetin» ilân edilmesine dairdi. Leh ve aleyhte tartışmalardan sonra Parti Gurubu teklifi kabul etti. Bundan sonra Türkiye büyük Millet Meclisi toplandı ve 29 30 Ekim gecesi saat 20, 30 da Cumhuriyetin ilânı alkışlarla kabul edildi. Bundan sonra Cumhurreisi seçimi için Meclisin revine müracaat edildi. Ve Mustafa Kemal mevcut üyelerin ovbieliğiyle Cumhur Başkanlığına seçildi. Cumhuriyetin ilânı aynı gece yüzbir pare topla bütün memlekete bildirildi. Ankara'da top sayısının arttığını görenlerden birçoğu bu büyük olaydan haberdar bulunmuyorlardı. Bunlar topların mânâsını bekçilerden öğrendiler. Bekçilerden biri, kendisine sorulan «bu toplar nedir?» sualine: — Mustafa Kemal Padışah oldu, diye cevap vermiştir.

Birçoklarımız bu bekçi gibi, Cumhuriyetin ne olduğunu ancak Cumhuriyetin ilânından sonra öğrendik.

Bütün dünya milletlerini tanırım ve bu muarefem harp sahalarında olmuştur; ateş altında olmuştur; ölüm karşısında olmuştur. Yemin ile temin ederim ki bizim milletimizin kuvvet maneviyesi bütün milletlerin kuvvei maneviyesinin pek çok fevkindedir.

Atatürk

Tahmis

*Kalem kadir değil tavsife pek şahane etvârsın
Periler mestihayranın, zarif, mestane refârsın
Uzun yıllar benimsim, her zaman gönlümle hemvârsın
Dilâra bezme hâkim, sevgilim nadide güftârsın
Eşin yok hilkati âlemde çok kıymetli bir yârsın*

*Gönüller tahtının ey bînazîr haşmetli serdârî
Mahabbet mülkünün şefkatli, en sadık vefakârî
Ne var şadeylesen bir ân için olsun şu gamhârî
Senin emrinde bir üstadeyim ey ömrümün vâri
Yanan gönlümde her dem purlayan bir Dürrüşehvârsın*

*Marîzi aşka bilmem sen dururken kim deva versin ?
Kararmış bahta fersin, teşnegiye sanki keusersin
Ne rindmeşrep, ve müstesnâ, ne hoş kıymetli dilbersin
Mücessem bir edasın, pek de şûhsun, rûh perversin
Serapa nazû istîgnâ gönül sultanı hünkârsın*

*Şu bahtırndan bütün çektiklerim bir dağistan oldu
Hayatım geçti bir rûya gibi ey mah ziyan oldu
Firakından yanan kalbe eninim tercüman oldu
Bu hicran âteşi gönlümde düzehter nişan oldu.
Ne bir sormak, ne hatıra almak istersin, ne okşarsın*

*Gözüm yummazdan evvel hatırım bir eyle istifsar
Düşünmem kimseyi billâhi ister çatlasın ağyar
Ümidim sendedir her şeyi senden beklerim ey yâr
Benim bir tek niyazım sağlığındır, Tanrıdan her bâr
Aziz yarım! uzak durmakta, lütfetmekte muhtârsın*

*Hayalin öz refikimdir, işim hep intizar oldu
Bu sonsuz bekleyişler bence zimnan intihar oldu
Durup dinlenmeyen nâçare dünya bir mezar oldu
Hemen her şeyi nisyan etti (Akşam) ihtiyar oldu
Onun fikrinde ancak sevgilim bir tane sen varsın.*

İ. Akşam

Bu defaki yolculuğumda

Bir yeni yolculuğa bağlamanın heyecanı,
Tepeden tırnağa kadar sarıyar insanı.

O garip anlar, uğurlanış anları,
Her zamandan çok sevmek insanları.

Birden gidilecek yere doğru yol alma.
Son söylenen sözler : — mektup yazmayı unutma !

Kalanlara mütereddit sallaman elini.
Aceleyle son defa görebilmen sevgilini.

Sonra yollar, telgraf tellerine konan kuşlarla,
Yollar, iniglerle, yokuşlarla.

Artık ne olacaksa olmalı, göförl hızla sür ileri,
Şurda burda raslanılan koyun sürüleri.

Yollar böyle uzar gider, kilometre taşlarla.
Aklında, geride kalan sevgili, gözyaşlarla.

Subutay KARSAN

Mektup

Burdaki hayatım sevdiceğim,
Uzun uzun yazmaya gelmez.
Ve hülâsası şudur ki.
Uzağında günler geçmez.

Esasen sen istedikçe.
Beni gözönüne getirebilirsin.
Ama, insanoğluyuz sevdiceğim, güvenilir mi ?
Belki de unutuverirsin

Benimse ne yaptığım malumdur.
Boş zamanlarımda önüme baka baka yürürüm.
Bir iptilâ olmuştur bende,
Hep seni düşünürüm.

Böyle bir âdetim yoktu eskiden,
Senle uğraşmalarında.
Artık sigara da kullanıyorum,
Ve nöbet saatlarımda.
Fairliğimin tutası geldikçe,
Sana şiirler dizmiye uğraşıyorum.

Subutay KARSAN

Trabzon Tarihi

16

Yazan : Şakir Şevket

Müteakiben Kral ailesile birlikte İstanbula ve oradan da Edirneye gönderildi.

Bir taraftan padişah düşman askerlerinin evlerini İslâm askerlerine temlik ve bazı kiliseyi cami ve mescide tebdil ve Ortahısardaki Fatih camii namile tamir ve tağyir edip etrafında Hücreler ve medrese bina ve ihdas eylemişlerdir.

Padişah Trabzon hazine-sindeki emval ve eşyayı Sare Hatun ile beraberinde olan beylere ihda ile oğlu Uzun Hasan tarafına iade ettikten sonra memleketi tanzime gayret edip çünkü memleketin hristiyan uhalisinden ileri gelir takımı Kral ile birlikte gitmiş ve ikinci derecede bulunanlar şuraya, buraya nakli hane eylemiş ve en aşağı sınıfı Trabzonda kalmış olduğundan bunlarda meydanı şarki ve Ayafilboy ve Yenica-ma taraflarında iskân edilerek Kale içinde hristiyan bırakıl-

mamış buradaki hanelerde temlik edilerek Sipahi takımı rahat ettirilmiş ve derakip asker yazımına başlanmakla 800'er kendi rizalarile askerliğe ve mülhakattan en evvel Giresun ve Torul kazaları ve daha sonra sair kasabalar ahalisi peyderpey Padişahın merhametine dehalet etmişler ve Padişah bu suretle kış mevsimini Trabzonda geçirerek İlk Baharda İstanbula muzafferen avdet buyurmuşlardır.

İşte (Keghusrev) lafzı tarihi fethi olan Trabzon dahi Fatih Hazretlerinin cümlei fuhudî hüsvanelerinden olup tevarihin verdiği malûmat bundan ibarettir.

Memleket halkının lisânındaki rivayette şöyle oluyor ki Fatih Hazretleri ordugu Humayunları ile en evvel (Hoş Oğlan) nam mevkie inerek Kral ile muhabereye başlamış kalede bulunan zincir kırk top-la kestirilebiliyorsa kalenin teslim olunacağı cevabı alınması

üzerine otuz dokuz top atılıp mezkûr zincir kestirilemediğinden diğer bir muallim top-cu tedarik olunmak üzere biraz tevakkuf edildiği sırada topcu başlardan birisi kendi kendine bir top atarak mezkûr zinciri kesmiş isede henüz zincirin kesildiği anlaşılmaksızın izinsiz top atmak töhmetile topcu başı idam edilerek sonradan kestirildiği tahakkuk edince bu adam kale alındıktan sonra (Hoşoğlan) (namî ve Fatihî Trabzon şerefîle) Ortahısar camii yakınında defnedilmiştir.

Vakia mumaileyhin kabrinde bir gülle asılmış ve başı yanındaki levhada Trabzon Fatihî diye yazılmış isede buna dair tarihlerde bir malumat yoktur.

Şukadar varki bir zat Hoşoğlan mevkiinde kendi bazı ebniye yaptırmış ve sonra padişah tarafından idam edilip sonradan haksızlığı tahakkuk edince kendisine Hoşoğlan namı verilmiş ve mezkûr mahalde buna nisbet edilmiş imiş.

Bana kalırsa bu zat ne zincire top attığından ve ne de

Fatihin beldenin imar yolunda olan eskârı vatanperveranelerinin hilâfî olarak öyle ebniye yaptırmaktan dolayı idam edilip Trabzon feth edildiğinden sonra kalenin İmaret ci-hetine açılan kapısı harıcındaki mahallat ahalisinin (Zagnos) Paşu ile bir müddet muharebe ettikleri ve hattâ burada bulunan Köprü Paşanın ismine mensup olduğu ihbarı tarihiyeden olmakla şu muharebe ve Trabzon için yeniden bir harp suretine tevessül eylesinenden dolayı her türlü fedakârlık icra olunduğu sırada mumaileyh dahi ümerayı askeriye olarak bizzat muharebede bulup kendisinin şehadetile isyanın söndürülmesi müyesser olmuş olmalıdır (1) Her ne hal ise mumaileyh hakkında ahalinin kalbî teccühü pek şiddetli olarak o nisbette asarı feyiz daha müşahade edilmektedir.

Sonu var

(1) Bu Hoşoğlan Merkâtı bundan otuz (bugüne göre 70) sene evvel tamir edilirken açılmış, içinde yalnız bir delikanlı başı bulunduğunu görülenlerden işittim (müve rih)

Hülyâ mı desem ?

Ben;

Macera çocuğu.

Gözlerinde arzu,

Gönlünde aşk dolu.

Sevmek,

Sevilmek için yaratılmışım.

Yolcusu olduğum gemiler,

Uzak diyarlara doğru.

Mesut insanlar,

Cennet Türkiye.

Hayat güzel,

Yaşamak tatlı.

Her şey gönlüme göre,

Bütün bunlara

Hülyâ mı desem ?

Yoksa gerçekleşecek,

Rüyâ mı desem ?

Kırşehir : Ali BAYTOK.

Halkevi Haberleri

Kasım, aralık aylarına ait iki aylık faaliyet

Aile toplantısı

Evimiz salonunda zaman zaman yapılmakta ve büyük bir rağbetle karşılanmakta ve aynı zamanda aileler arasında tanışma, samimiyet temin etmekte olan aile toplantılarının Kasım'da evimiz ve Aralık'ta da şehrimiz öğretmenler birliği tarafından tertiplenmiştir.

Bundan başka iki düğün toplantısında yapılan evimiz salonunu doldurup, taşırان seçkin davetlilerin gece geç vakitlere kadar eğlendiği bu toplantıların sık sık tekrarlanması arzusu izhar edilmektedir. Bu arzuyu dikkate alan evimiz başkanı önümüzdeki Kurtuluş yıl dönümü münasebetile daha geniş bir programla bir aile toplantısı yapmaya karar vermiştir.

Resim sergisi

948 yılı çalışmaları me-

yanında evimiz salonunda Trabzonlu Ressamların çeşitli eserlerinden 125 parça tablo ile tertiplenen resim sergisi büyük bir rağbet ve ilgi ile karşılanmıştır. Halkevi başkanı Kemal Ke felinin Cumhuriyet Bayramı münasebetile bizzat tertiplediği bu sergiyi 3800 kişi ziyaret etmiş ve bu güzel ve faydalı eserinden ötürü takdir gören evimiz başkanı bunun daha geniş çapta ve Karadeniz bölgesine şamil bir sergi vücuda getirmesi azuzu izhar edilmiştir. Bu sergide Lütfi Ata, Sadri Ayata Abdullah Eyiboğlu, Tefik Yunusoğlu, Şevket Çulhanın eserleri beğenilmiştir.

Sosyal yardım

Kasım ve Aralık ayları içinde evimiz sosyal yardım şikolumuz tarafından 14 fakir hastanın muayene ve reçeteleri yaptırılmış 3 muhtaç vatandaşa nakdi yar-

Geceler

Kollarında durmadan ızdıraplar taşıyan,
Ömrümü yerlere kül gibi seren geceler.
Sevgiliden ayrılıp tek başına yaşıyan,
Kalbime gizli sırlar gibi giren geceler.

Kollarında durmadan ızdırabı uyuttun,
Zayıllı kalbimi de boş sözlerle avuttun,
Yalancısın ne çare yine beni unuttun,
Gözlerimin önüne perde geren geceler..

Sinsi sinsi gezersin bütün köşe bucağı,
Çözülür sende hemen gizli sırların bağı,
Bu sırlara ererek için için gülersin,
Şu insanlar ne aptal birer yaratık dersin..

Kaman: Vahit GİRAY

dında bulunulmuş ve iki
hasta İstanbula tedaviye
gönderilmiştir.

Kitaplık faaliyeti

Evimiz kitaplığından 400
öğrenci 364 muhtelif mes-
lek sahibi vatandaş muhte-
lif kitap dergi okumuş

2400 öğrencisinde okuma
salonumuzda geceli gündüz-
lü olmak üzere derslerini
hazırlaması temin olunmuş-
tur. Bu salonumuz bilhassa
ışksız, yakacaksız fakir öğ-
rencilerin çalışmalarına im-
kânlar sağlamakla büyük
fayda temin etmektedir

Bugün çıkmakta olan

Halkevi dergilerinin listesi

Derginin Adı	Çıkaran Halkevi	Kaç günde bir çıktığı
Taşpınar	Gaziantep	2 ayda bir
Çorumlu	Çorum	ayda bir
Doğuş	Kars	ayda bir
Erciyeş	Kayseri	onbeş günde bir
Fikirler	İzmir	iki ayda bir
Gediz	Manisa	onbeş günde bir
Görüşler	Adana	ayda bir
Halkevi	Eskişehir	ayda bir
İnanç	Denizli	ayda bir
İnan	Trabzon	ayda bir
Karadağ	Diyarbakır	ayda bir
Karaelmas	Zonguldak	onbeş günde bir
Kaynak	Balıkesir	ayda bir
Konya	Konya	onbeş günde bir
Ondokuzmayıs	Samsun	onbeş günde bir
Taşpınar	Afyon	ayda bir
Türk Akdeniz	Antalya	ayda bir
Ön	İsparta	ayda bir
Uludağ	Bursa	ayda bir
Yeni Türk	Eminönü	ayda bir
Halk bilgisi	Eminönü	ayda bir
haberleri		

Basıldığı yer :
İstikbal Basımevi—Trabzon